

“Θα συμφωνήσουμε ότι δικαιώσαι για τις ραγδαίες μεταβολές που ανήρουνται τα Έθνη και η χρήση των διεθνών ουσιών για την ιαχούνη και τις επιπτώσεις και η αμερική

Το «στίγμα» της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής
στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα

για την αναμνηστική των γεγονότων και την επεξεργασία των δεδομένων σχετικά με την κατάσταση της Ευρώπης και το ΝΑΤΟ αργά και

Σ' ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η σωστή οριοθέτηση, προσδιορισμός, περιεχόμενο και στόχοι της εξωτερικής πολιτικής κάθε χώρας και ειδικότερα της Ελλάδας - χώρας που βρίσκεται γεωγραφικά σ' ένα ιδιαίτερα ασταθές και ρευστό περιφερειακό υποσύστημα όπως αυτό της Ν.Α. Ευρώπης.

Είναι γεγονός ότι μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, την κατάρρευση του διπολικού συστήματος διεθνών σχέσεων και την εμφάνιση της παγκοσμιοποίησης πολλές «βεβαιότητες» και σταθερές που προσδιόριζαν το περιεχόμενο και στόχους της εξωτερικής πολιτικής έχουν εξαφανισθεί ή συρρικνωθεί. Νέες καταστάσεις, προκλήσεις, κίνδυνοι, αβεβαιότητες και απειλές έχουν εμφανισθεί στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον, που επιβάλλουν νέες προσεγγίσεις, νέες οριοθετήσεις, μέσα και τεχνικές στη διαμόρφωση και άσκηση της εξωτερικής πολιτικής.

Μια βασική συνέπεια των ραγδαίων αυτών αλλαγών είναι ότι υπογράμμισαν τη βαθειά αλληλεξάρτηση ανάμεσα στην εσωτερική ισχύ μιας χώρας με την εξωτερική της πολιτική και γενικότερα με την ικανότητά της να προβάλλει, μεγιστοποιεί ή επιτυγχάνει στόχους εξωτερικής πολιτικής. Έτσι η κλασσική έννοια της ασφάλειας έχει προσλάβει ευρύτερο περιεχόμενο. Δεν στηρίζεται μόνο στην αριθμητική εξίσωση των διακρατικών ισορροπιών. Μεταβλητές όπως η οικονομική ισχύς, η κοινωνική συνοχή, η πολιτική αποτελεσματικότητα, η θεσμική παρουσία στο διεθνές σύστημα, η διπλωματικά ερείσματα και συμμαχίες προστίθενται στην εξίσωση και αποκτούν σήμερα ευρύτερη σημασία. Η αποτελεσματική άσκηση επιρροής στο σημερινό αλληλεξαρτώμενο κόσμο γίνεται περισσότερο μέσω των οικονομικών, τεχνολογικών, επικοινωνιακών μέσων και βαθμιαία λιγότερο μέσω των κλασσικών μορφών που κληρονομήσαμε από το παρελθόν.

Σε αντίστοιχη με το παραπάνω γενικό πλαίσιο θα πρέπει να προσδιορισθεί το «στίγμα», το βασικό περιεχόμενο, οι στόχοι και επιδιώξεις της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Ειδικότερα:

Πρώτον, η σημερινή Ελλάδα κατανοεί ακριβώς την ισχυρή αλληλεξάρτηση ανάμεσα στους εσωτερικούς παράγοντες και στην αποτελεσματική άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Για το λόγο αυτό ακριβώς στοχεύει στην «ισχυρή Ελλάδα» - στην Ελλάδα με εύρωστη οικονομία και κοινωνική συνοχή ικανή να διαδραματίζει περιφερειακό και διεθνή ρόλο. Στη

σημερινή πραγματικότητα, «ισχυρή Ελλάδα» σημαίνει Ελλάδα πλήρως ενσωματωμένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδιαίτερα στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Η συμμετοχή μας στην ΟΝΕ δεν συνιστά μόνο «οικονομική επιδίωξη». Συνιστά πρωτίστως πολιτική επιταγή. Γιατί χωρίς την προσχώρηση στο ενιαίο νόμισμα (Ευρώ), η Ελλάδα θα χάσει τη δυνατότητα για θεσμική συμμετοχή στο εσωτερικό πολιτικό κέντρο λήψης αποφάσεων που θα συγκροτηθεί με βάση την ΟΝΕ. Οι συνέπειες από ένα τέτοιο ενδεχόμενο ιδιαίτερα σε ότι αφορά την ασφάλεια της χώρας θα είναι ολέθριες. Σε μια περίοδο που σχεδόν όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες στοχεύουν σε ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα δεν μπορεί να διολισθήσει στο περιθώριο της Ευρώπης. *Δεν θα ελαττωθω στο σημείο αυτό.*

Δεύτερον, ο στόχος για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ αποτελεί ~~ωστόσο~~ μέρος της συνολικότερης πολιτικής της χώρας για την ανάπτυξη και διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα υποστηρίζει τη διεύρυνση της Ε.Ε. με την Κύπρο και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Αλλά η Ελλάδα δεν αποδέχεται παθητικά τις «εκροές από τις Βρυξέλλες». Η Ελλάδα έχει και προβάλλει τη δική της άποψη, όραμα και στρατηγική για την διαμόρφωση της Ένωσης. Στοχεύουμε ειδικότερα σε μια Ένωση που θα χαρακτηρίζεται από: (i) ισχυρούς κεντρικούς θεσμούς ομοσπονδιακού χαρακτήρα, δημοκρατικά νομιμοποιημένους στα πλαίσια των οποίων θα διασφαλίζεται η ισότητα όλων των κρατών μελών, (ii) ισχυρό προϋπολογισμό και αναδιανεμητικές πολιτικές κοινωνικού χαρακτήρα για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, καταπολέμηση της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού και με ισχυρή κοινή αγροτική πολιτική, (iii) ισχυρή κοινή εξωτερική πολιτική που θα καλύπτει τα «συμφέροντα ασφάλειας» όλων των κρατών μελών της. Για τη διαμόρφωση της Ένωσης αυτής εργαστήκαμε στα πλαίσια της Διακυβερνητικής για τη σύνταξη της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Η συμπερίληψη των στόχων για την προστασία των εξωτερικών συνόρων στους γενικότερους στόχους της ΚΕΠΠΑ αποτελεί ένδειξη των επιτυχιών της διεκδικητικής πολιτικής που προβάλλουμε στην Ένωση.

Τρίτον, με αφετηρία και αξιοποίηση του πλαισίου της Ένωσης, η Ελλάδα έχει ~~ως παράλληλο στόχο~~ αναπτύξει έντονο «περιφερειακό ρόλο» για την προώθηση της συνεργασίας και σταθερότητας στην περιοχή της Ν.Α. Ευρώπης. Οι πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει (Διάσκεψη Κορυφής Κρήτης κλπ.) για την προώθηση της πολυμερούς συνεργασίας χωρίς αποκλεισμούς, διακρίσεις ή άξονες, ο ρόλος που διαδραματίζει στα πλαίσια του ΟΣΕΠ και οι πρωτοβουλίες στο χώρο της Μεσογείου και Μ. Ανατολής (προώθηση ειρηνευτικής διαδικασίας κ.λ.π.) εντάσσονται σε μια συνολική στρατηγική για τον περιφερειακό ρόλο της χώρας. Στη βάση αυτή, η Ελλάδα ως η μόνη χώρα μέλος της Ε.Ε., στηρίζει την ένταξη όλων των Βαλκανικών χωρών στην Ένωση και την παραπέρα ενίσχυση των σχέσεων της Ένωσης με τις χώρες της Μεσογείου και Μ. Ανατολής.

*Η Ελλάδα ή σταθερότητα και η ανάπτυξη είναι
αυτή που περιοχή έχει πραγματική σημασία για μας*

Τέταρτον, μέσα από το παραπάνω πρίσμα η Ελλάδα αντιμετωπίζει τη σχέση της με την Τουρκία. Η Ελλάδα υποστηρίζει τον «Ευρωπαϊκό προσανατολισμό» της Τουρκίας εκτιμώντας ότι μια «Ευρωπαϊκή δημοκρατική Τουρκία» θα είναι καλύτερος συνομιλητής για τη χώρα και παράγων σταθερότητας για την περιοχή. Η Ελλάδα ~~θα μπορούσε να αποδεχθεί την αναγνώριση της Τουρκίας ως «υποψήφιας για ένταξη χώρας»~~ στην ΕΕ με τη σαφή προϋπόθεση βεβαίως ότι η Τουρκία θα αποδεχθεί έμπρακτα τις βασικές αρχές και ~~κριτήρια που έχει θέσει η Ε.Ε. για την ένταξη χώρας~~ και συμβάλλει ενεργά στην επίλυση του Κυπριακού και των προβλημάτων στο Αιγαίο. Με άλλα λόγια, πιστεύουμε ότι η Τουρκία θα πρέπει να κριθεί με τα ίδια αντικειμενικά κριτήρια όπως και κάθε άλλη υποψήφια χώρα για ένταξη στην Ένωση, χωρίς διακρίσεις, αρνητικές ή θετικές.

Στη βάση αυτή η Τουρκία ~~θα πρέπει να εκτιμήσει την προοπτική ένταξης της Κύπρου στην Ένωση.~~ Η ένταξη της Κύπρου επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, ως μέσον για την επίλυση του προβλήματος αλλά και ως «κατάσταση» που δημιουργεί θεσμικές και πολιτικές προϋποθέσεις για την ασφαλή διαβίωση των δύο κοινοτήτων στα πλαίσια ενός διζωνικού, δικοινοτικού, ομοσπονδιακού κράτους. Τουρκοκύπριοι και Τουρκία οφείλουν να κατανοήσουν τη δυναμική και πλεονεκτήματα της ένταξης και να συμβάλουν στην επίλυση του Κυπριακού προβλήματος. Για την Ελλάδα, η ένταξη της Κύπρου συνιστά υψηλή προτεραιότητα της εξωτερικής της πολιτικής που θα εργασθεί για να προωθήσει με συνέπεια και αποφασιστικότητα στα πλαίσια της ενταξιακής διαπραγματευτικής διαδικασίας που έχει αρχίσει.

Η προώθηση των Ευρωπαϊκών και περιφερειακών στόχων μας εμπλουτίζεται με την ανάπτυξη, ~~στο μέτρο των δυνατοτήτων~~ του διεθνούς ρόλου της χώρας. Στόχοι στα πλαίσια του διεθνούς συστήματος είναι η ενίσχυση των διεθνών οργανισμών συλλογικής έκφρασης, η προώθηση της δημοκρατίας, ατομικών δικαιωμάτων, ειρηνικής επίλυσης συγκρούσεων και κοινωνικής ανάπτυξης και η δημιουργία συμμετρικότερων διεθνών σχέσεων και θεσμών που θα αντανakλούν τις σημερινές πραγματικότητες και ανάγκες του παγκοσμιοποιημένου συστήματος. Κοντολογίς, η Ελλάδα στη διεθνή της δραστηριότητα θέλει να είναι δύναμη συνεργασίας, σταθερότητας, ειρήνης, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.